

"Namazdan sonraki tesbihatlar tarikat-ı Muhammediyedir (a.s.m.) ve Velâyet-i Ahmediyenin (a.s.m.) evradıdır. O noktadan ehemmiyeti büyüktür." Namazlardan sonra uzun tesbihat yapmanın ne gibi faydaları vardır, Üstad bu tesbihatı hangi kaynaklardan almış?

Evvela, Peygamber Efendimiz (asv)'in velayet ve nübüvvet yönü mübarek zatında cem olmuştur. Yani peygamberlikten önce veli idi, sonra nübüvvet şeklinde ayırım yanlıştır. **Velayet** yönü onun şahsi kemalatını temsil eder, **nübüvvet** yönü ise vehbiyet makamını temsil eder. Nitekim Üstad, Mirac Risalesi'nde; her iki yüzü de beraber değerlendiriyor. Bu manaya şu ibareler işaret eder:

"İşte, Miraç, velâyet-i Ahmediyenin (a.s.m.) bütün velâyâtın fevkinde bir külliyyet, bir ulviyyet suretinde bir tezahürüdür ki, bütün kâinatın Rabbi ismiyle, bütün mevcudatın Hâlıkı ünvanıyla Cenâb-ı Hakkın sohbetine ve münâcâtına müşerrefiyettir."(1)

Peygamber Efendimiz (asv), Miraca peygamberlik geldikten sonra çıkmıştır. Bu da velayetin peygamberlikten sonra da devam ettiğini gösterir.

"Beşinci Sualiniz: Sinn-i mükellefiyyet on beş sene kabul ediliyor. Hazret-i Peygamber Aleyhissalâtu Vesselâm nübüvvetten evvel nasıl ibadet ederdi?"

"Elcevap: Hazret-i İbrahim Aleyhisselâmın, Arabistan'da çok perdeler altında cereyan eden bakiye-i dini ile. Fakat farziyyet ve mecburiyyet suretiyle değil, belki ihtiyarıyla ve mendubiyet suretiyle ibadet ederdi. Şu hakikat uzundur; şimdilik kısa kalsın."(2)

Bu ifadelerden de Peygamber Efendimiz (asv)'in nübüvvetten evvel ibadet ve tesbihlerini, hak olan Hazret-i İbrahim Aleyhisselâmın, Arabistan'da çok perdeler altında cereyan eden bakiye-i dini ile yaptığını gösteriyor. Yani Peygamber Efendimiz (asv), nübüvvetten önce bütün bütün dinden habersiz değildi; kendi iradesi ile Hanif dininin usulü ile ibadet ediyordu.

Diğer bir husus; ümmilik cehalet demek değildir. Okuma ve yazma bilmeyene ümmi denir. İnsan okuma ve yazma bilmeden de ilim tahsil edebilir. Peygamber Efendimiz (asv)'in muallim ve mürebbisi Allah olduğu için, ona okuma ve yazma vasıtası olmadan, her şeyi vehbi bir tarzda talim ettirir ve ettirmiştir.

İnsanın yaratılış gayesi, iman ve ibadettir. İman ve ibadetin şeklini ve hudutlarını ise ancak Allah ve Resulü (asv) belirler. Zira Allah'ı razı etmek, ancak onun emir ve yasaklarına ittiba etmek ile mümkündür. Onun emir ve yasaklarını insanlığa tebliğ eden de Habibi ve Resulü (asv)'dir.

Böyle olunca, Allah'ı razı etmenin en kestirme ve garanti yolu, Habibinin çizdiği yol üzere hareket etmektir. Yani sünnete uymak, bütün evrat ve adaplara uymaktan üstündür. İnsanlık içinde oluşturulan bir takım adaplar ve evratlar vardır. Bunların hepsi insanların şahsi gayret ve çalışmalarının ürünüdür. Hiçbirisi garanti ve hatadan masum değildir... Halbuki sünnet; doğruluğu ve Allah rızasına uygunluğu, Allah tarafından tescillenmiş bir yol ve yordamdır.

Namazın sonundaki tesbihler, Allah'ı zikretmenin en üstün ve en garanti yoludur. Zira bu tesbihleri tanzim ve tesis eden Allah'ın Resulü ve Habibi olan Hazret-i Muhammed (sav) dir. Nasıl Hazreti Peygamber (asv) insanlığın en seçkin ve üstünü ise, onun çizdiği ve tesis ettiği evrat ve ezkar da diğer evrat ve ezkarlar içinde en üstündür.

Allah rızasını tahsil etmek ve çok faziletli sevaplar kazanmak ancak ve ancak Hazreti Peygamber (asv)'in tespit ve tesis ettiği evrat ve ezkarı takip etmek ile mümkündür.

Namazdan sonra yapılan **tesbihat** bir ibadettir; ibadet ise dünya hayatında birtakım fayda ve menfaatler için yapılmaz. İbadetin tek illeti, yani yapılma sebebi vardır; o da Allah'ın emrine uymak ve neticesinde rızasını kazanmaktır. İbadetlerin dünyevi ve uhrevi faydaları sadece nefsi teşvik içindir, yoksa sırf ibadetin sebebi değildirler. Namazdan sonra yapılan tesbihleri de böyle mülâhaza etmeliyiz ki; Allah katında makbul olsun.

Bunun yanında uzun yapılan tesbihler içinde kolektif bir dua halkası vardır; biz bu halkaya dahil olursak milyonlarca Müslüman'ın halis duasına mazhar oluruz. Belki Allah, bu duaların neticesinde bizi affedip cennetine ilhak edecek. Bu sebeple tesbihatları takip etmekte; maddi ve manevi çok maslahat ve faydalar vardır. Namazı gerek cemaatle kılalım, gerekse tek başımıza kılalım fark etmez; namazdan sonra tesbîhat yapmak; Sünnet-i Seniyyedir. Tesbîhât cemaatle birlikte yapılabileceği gibi, ferdî olarak da yapılabilir. Üstad'ın ifadesiyle;

"Namazdan sonraki tesbihatlar tarikat-ı Muhammediyedir (a.s.m.) ve Velâyet-i Ahmediyenin (a.s.m.) evradıdır. O noktadan ehemmiyeti büyüktür..."

Bunlardan bazılarını teşvik eden Hadisi- Şerifler şöyledir:

Muâviye bin Hakem es-Selemî (ra) anlatır: Resûlullah (asm), **"Bizim namazımız tesbîh, tekbîr ve Kur'ân tilâvetinden ibârettir; onda dünya kelâmı**

---

konusulmaz!” buyurdu. (Nesâî, Kitab’us-Sehiv, 20)

Muhâcirlerden bazı fakîr sahabîler bir gün Allah Resûlüne (asm) şöyle dediler:

“Ya Resûlallah! Mal sahipleri yüksek derecelere eriştiler. Bizimle beraber namaz kılıyorlar, oruç tutuyorlar! Bizden ayrı bir de mallarıyla haccediyorlar, umre yapıyorlar, köle âzât ediyorlar, sadaka veriyorlar!”

Allah’ın Resûlü (asm): **“Ben size bir şey öğretem mi? Onun sayesinde sizi geçenlere yetişir, sizden sonrakileri de geçersiniz. Hem böylece, sizin yaptığınızı yapanların dışında hiç kimse sizden daha fazîletli olmaz!”** buyurdu.

Büyük bir müjdeydi. Ashab-ı Kirâm (ra): **“Buyurunuz yâ Resûlallah; öğretiniz!”** dedi.

Resûl-ü Ekrem Efendimiz (asm): **“Her namazın ardından otuz üçer defa *Sübhânallah, Elhamdülillâh ve Allahu ekber* dersiniz. Sonra da *“Lâ ilâhe illallahü vahdehü lâ şerîke leh. Lehü’l-Mülkü ve lehü’l-Hamdü ve hüve alâ külli şey’in kadîr”* dersiniz; deniz köpüğü kadar bile olsa günahlarınız bağışlanır!”** buyurdu. (Müslim, Mesâcid, 142)

Ebû Zerr (ra) anlatır ki: Resûlullah Efendimiz (asm) buyurdu ki:

“Her kim, sabah namazından sonra diz çökmüş olarak, konuşmadan önce on defa *“Lâ ilâhe illallahü vahdehü lâ şerîke lehü. Lehü’l-mülkü ve lehü’l-hamdü yuhyî ve yümîtü ve hüve alâ külli şey’in kadîr.”* derse kendisine onlarca sevap yazılır, on günahı silinir, on derece yükseltilir, o günün tamamında her şerden emin ve emniyette olur, Şeytan’dan korunur ve o gün hiçbir günah ona ulaşarak amelini iptal etmez!” (Tirmizî, Daavât, 63)

Namazdan sonra yaptığımız tesbihattaki esma-i hüsnalara, neden ism-i azam duası ve tercüman-ı ism-i azam duası deniliyor?

Namaz tesbihatında okunan ve Allah’ın bir çok isimlerinin de içinde bulunduğu duaya İsm-i Azam denilmesinin iki sebebi var:

Birisi, o isimlerin içinde **Allah** lafaz-i celalinin bulunmasından dolayıdır. Zira ekseri alimlerin görüşüne göre mutlak ve mahfi bırakılmış olan ism-i azam, Allah ismidir.

Allah ismi, Allah’ın Zat-ı Akdesine delalet eden genel ve kuşatıcı bir isim olmasından dolayı, sair bütün isimleri ve sıfatları mahiyetinde toplayıp onlara lüzumiyet noktasından işaret ediyor. Bu duada en ziyade Allah lafzı tekrar edildiği için, duanın adı, **İsm-i Azam** duası denilmiştir.

Diğer bir sebebi, ism-i azam mutlak ve mahfi bırakıldığı için, Allah’ın her ismi potansiyel olarak ism-i azam olabilir. Bu duada da Allah’ın bir çok isimleri zikredildiği için onları temsilen **ism-i azam** denilmesi gayet yerinde ve güzeldir.

Üstad Hazretlerinin şu ifadeleri ikinci sebebi işari olarak teyit ediyor:

“Hem madem Hz. Ali’nin (r.a.) kudsi Üstadından aldığı ve bu ümmete verdiği en mühim ders ve bu iki kaside-i gaybiyesinin mevzuu ve esas ve ruhu olan Sekine’yi ve ism-i Âzamı bu zamanda herkesten ziyade kendine vird eden ve on üç seneden beri ism-i Âzamlı beraber binbir Esmâ-i İlahiye içinde bulunan *Cevşenü’l-Kebir* ile ve o Esmâ ile ulûm-u Kur’âniyenin

---

hazinesini açan yüz yirmi risaleyi, o Esmâ'nın feyzi ile Kur'ân'a tefsir yapan ve yirmi dört saatte yüz yetmiş defa Sekine ve ism-i Âzam denilen Esmâ-i Sitte-i Meşhureyi bin üç yüz mükerrer âyetle okuyan ve Âl-i Beytin mânevî ve gayet mühim bir mirası ve bir maden-i feyzi olan Cevşenü'l-Kebir'i kendine üstad eden ve bidayette her günde bir defa, bazan üç defa tamamını okuyan ve talebesine tavsiye eden adam, Risale-i Nur müellifidir."(3)

Dua Ederken, Ellerin Ters Çevrilmesi Nedendir?

Rivayetlerden, üç çeşit duanın olduğunu bilmekteyiz. Bunlardan bir tanesi de korku duasıdır. Korktuğumuz şeylerden Allah'a sığınmaktır. Diğer bir ifade ile, istemediğimiz şeylerdir. İstemediğimiz bir şeyi ellerimizin tersi ile işaret ederek gösteriyoruz. Dua ederken hem dilimizle ve hem de elimizle iltica etmekteyiz. Efendimiz (sas) de bu şekilde dua etmiştir.

Dipnotlar:

(1) bk. [Sözler, Otuz Birinci Söz](#)

(1) bk. [Mektubat, Yirmi Üçüncü Mektup](#)

(3) bk. [Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Yirmi Sekizinci Lem'a Birinci Mesele \(Keramet-i Aleviyenin Neticesi\)](#)

Ek bilgi için tıklayınız:

[**Namazdan sonra yaptığımız tesbihatın delili var mı? Üstad bu tesbihatı Peygamberimiz \(asv\)'den mi öğrenmiş? Bir de avuç içi aşağıya doğru çeviriyoruz, bunu Peygamberimiz yapıyor muydu?**](#)